

The mediatory role of perfectionism in predicting self-esteem based on parenting styles among female students

✉ **Leila Jamei , Mohammadreza Zarbakhsh Bahri**

Abstract

Background and Aim: Numerous studies have been conducted on the relationship between parenting styles and self-esteem, while the role of perfectionism has been overlooked as a mediator in predicting self-esteem. Thus, this study aimed at determining the mediatory role of perfectionism in the prediction of self-esteem among female students based on parenting styles. **Methods:** The present study was the type of descriptive-correlational studies, and the statistical population included the female students of the Azad University of Tonekabon. The sample was composed of 123 female students of the university that were selected by the convenience sampling method. They have responded to the parenting style questionnaire of Baumrind (1972), Coopersmith's (1967) Self-Esteem Inventory, and the perfectionism inventory scale of Hill (2004). The structural equation modeling with SPSS26 and PLS3 software was used to analyze the data. **Results:** The findings indicated that the structural model of perceived parenting styles along with self-esteem was fitted through the mediation of perfectionism among students. The results stated that all paths were significant except permissive and authoritative paths to self-esteem and the authoritarian path to negative perfectionism. Furthermore, the indirect effect of permissive and authoritative styles of parenting on self-esteem through negative perfectionism, respectively, was -0.223 and -0.207, respectively. And the indirect effect of permissive, authoritative, and authoritarian parenting styles on self-esteem through positive perfectionism was -0.205, -0.204, and 0.261, respectively. The results were statistically significant. **Conclusion:** According to the findings of the research, it can be concluded that the individual's self-esteem can be predicted through perfectionism and parenting styles.

Received: 05.08.2021

Revision: 02.10.2021

Acceptance: 27.10.2021

Keywords:

parenting styles, self-esteem, perfectionism

How to cite this article:

Jamei, L., & Zarbakhsh Bahri, M.R. The mediatory role of perfectionism in predicting self-esteem based on parenting styles among female students. *Bi-Quarterly Journal of studies and psychological news in adolescents and youth*, 2022, 2(2): 38-51

Article type

Original research

1. Leila Jamei, M.A student of Clinical Psychology, Tonekabon Branch, Islamic Azad University, Tonekabon, Iran, **2. Mohammadreza Zarbakhsh Bahri**, Associate Professor, Department of Psychology, Tonekabon Branch, Islamic Azad University, Tonekabon, Iran

✉ Correspondence related to this article should be addressed to **Leila Jamei**, M.A student of Clinical Psychology, Tonekabon Branch, Islamic Azad University, Tonekabon, Iran

Email: leiljamei4274@gmail.com

نقش میانجی کمالگرایی در پیش‌بینی عزت نفس بر اساس سبک‌های فرزندپروری در دانشجویان دختر

لیلا جامعی ✉، محمدرضا زربخش بحری

چکیده
زمینه و هدف: پژوهش‌های زیادی درباره ارتباط سبک‌های فرزندپروری و عزت نفس انجام شده است، اما نقش کمالگرایی به عنوان میانجی در پیش‌بینی عزت نفس مورد غفلت واقع شده است؛ لذا هدف پژوهش حاضر تعیین نقش میانجی کمالگرایی در پیش‌بینی عزت نفس بر اساس سبک‌های فرزندپروری در دانشجویان دختر انجام شد. روش پژوهش: پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی و جامعه آماری دانشجویان دختر دانشگاه آزاد تنکابن بود که ۱۲۳ دانشجوی دختر دانشگاه به روش در دسترس انتخاب و به پرسشنامه‌های سبک فرزندپروری بامیرند (۱۹۷۲) و پرسشنامه عزت نفس کوپر اسمیت (۱۹۶۷) و پرسشنامه کمال‌گرایی هیل (۲۰۰۴) پاسخ دادند. و برای تحلیل داده‌ها از رویکرد معادلات ساختاری با نرم افزارهای SPSS۲۶ و PLS۳ استفاده شد. یافته‌ها: نتایج نشان داد، مدل ساختاری شیوه‌های والدگری ادراک شده با عزت نفس از طریق میانجیگری کمال‌گرایی در دانشجویان برآزش داشت. نتایج نشان داد تمامی مسیرها به غیر از مسیرهای آزادمنشانه و مستبدانه به عزت نفس و مسیر مقتدرانه به کمال‌گرایی منفی در دانشجویان معنادار بودند. همچنین اثر غیرمستقیم سبک‌های فرزند پروری آزادمنشانه و مستبدانه بر عزت نفس از طریق کمال‌گرایی منفی به ترتیب برابر $-۰/۲۲۳$ و $-۰/۲۰۷$ ، اثر غیر مستقیم سبک‌های فرزندپروری آزادمنشانه، مستبدانه و مقتدرانه بر عزت نفس از طریق کمال‌گرایی مثبت به ترتیب برابر $-۰/۲۰۵$ ، $-۰/۲۰۴$ و $۰/۲۶۱$ به دست آمد که از لحاظ آماری معنادار بودند. نتیجه‌گیری: با توجه به یافته‌های پژوهش می‌توان از طریق کمال‌گرایی و سبک‌های فرزندپروری عزت نفس فرد را پیش‌بینی کرد.

دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۰۵/۱۴

اصلاح مقاله: ۱۴۰۰/۰۷/۱۰

پذیرش نهایی: ۱۴۰۰/۰۸/۰۵

واژه‌های کلیدی:

سبک‌های فرزندپروری، عزت نفس، کمال‌گرایی

نحوه ارجاع دهی به مقاله:

جامعی، ل، و زربخش بحری، م. (۱۴۰۰). نقش میانجی

کمال‌گرایی در پیش‌بینی عزت نفس بر اساس سبک‌های فرزندپروری در دانشجویان دختر. *دوفصلنامه مطالعات و تازه‌های روانشناختی نوجوان و جوان*، ۳۸-۵۱: (۲)۲

نوع مقاله:

پژوهشی اصیل

۱. لیلا جامعی، دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران؛ ۲. محمدرضا زربخش بحری، دانشیار گروه روانشناسی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران

✉ مکاتبات مربوط به این مقاله باید خطاب به لیلا جامعی، دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران باشد.

پست الکترونیکی: leiljamei4274@gmail.com

مقدمه

نظام خانواده دارای کارکردهای مهمی از جمله تولید مثل و تربیت فرزند است، تربیت به عنوان یکی از کارکردهای خانواده به معنای رشد، نمو و پرورش دادن است. در این میان نقش کلیدی والدین نیز در تربیت فرزندان بر کسی پوشیده نیست. بیشتر روانشناسان بر اهمیت شیوه‌های فرزندپروری در شکل‌گیری شخصیت و خمیر مایه‌های روانی فرد تأکید دارند (جان‌بزرگی و نوری، ۱۳۹۴). تجربیات افراد از سبک فرزندپروری والدینشان به قدری مهم است که شخصیت افراد را به طور جدی شکل می‌دهد و متبلور می‌شود (شولتز و شولتز^۱، ۲۰۱۲، ترجمه سیدمحمدی، ۱۴۰۰). از جمله امور مهم در دوران نوجوانی و جوانی، برخی از ویژگی‌های روانشناختی است؛ مانند حرمت خود که با مقداری مسامحه از آن به «عزت نفس^۲» تعبیر می‌شود. راجرز^۳ حرمت خود را ارزیابی مداوم شخص از ارزشمندی خویشتن خود یا نوعی قضاوت نسبت به ارزشمندی وجودی خود تعریف کرده است. او معتقد است این صفت در انسان حالت عمومی دارد و محدود و زودگذر نیست و در اثر نیاز به توجه مثبت دیگران به وجود می‌آید (شاملو، ۱۳۹۸). نتایج برخی از پژوهش‌ها بیانگر این است که اگر نیاز انسان‌ها به حرمت خود ارضا نشود، نیازهای گسترده‌تری مانند نیاز به خودشکوفایی، پیشرفت یادگرک از استعدادها بالقوه محدود می‌ماند (باعزت و صالح صدق‌پور، ۱۳۸۷)؛ از سویی خانواده یکی از عوامل اساسی شکل‌گیری شخصیت افراد و نخستین بذر تکوین رشد فردی و پایه و اساس بنای شخصیت آدمی است. تردیدی نیست که خانواده اثری عمیق و پایدار در پی‌ریزی رفتار فردی و برانگیختن روح زندگی و آرامش درونی دارد. براساس نظریه بامریند^۴، جو عاطفی خانواده و سبک‌های فرزندپروری^۵ والدین می‌تواند نقش مهمی در رشد و پرورش همه جانبه فرزندان داشته باشد (لطف‌آبادی، ۱۳۹۵). فرزندپروری به رفتارهای ویژه‌ای گفته می‌شود که جداگانه یا در تعامل با یکدیگر بر رشد کودک تأثیر می‌گذارد؛ در واقع

شیوه فرزندپروری مبین تلاش‌های والدین برای مهار کودکانشان است (جورگوزر، برنارس، بولی و گاراگوردوبیل^۶، ۲۰۱۸). بامریند سه سبک فرزندپروری را با عناوین زیر شناسایی کرده است: ۱. اقتدارگرا؛ در این شیوه محبت و مهار والدین نسبت به فرزندان زیاد است؛ ۲. استبدادی؛ والدین مستبد نسبت به فرزندان خود محبت کمتر و مهار زیادتری دارند؛ ۳. آزادگذار^۹؛ والدین آزادگذار نسبت به فرزندان خود کنترل کمتری دارند و محبتشان نسبت به آنها بسیار زیاد است (ماندارا^{۱۰}، ۲۰۱۰).

ابعاد عملکردی خانواده در شیوه‌های والدگری انعکاس می‌یابد و به شیوه‌های فرزندپروری مربوط است. بسیاری از اشکال کنترل‌گری والدین به احتمال زیاد اثرات منفی بر آن دسته از عملکرد فرزندان که به خودمختاریشان وابسته است، دارند؛ زیرا که تحت فشار گذاشتن، مزاحمت یا سلطه‌گری را دربرمی‌گیرند و احتمالاً افکار مزاحم نظیر احساس گناه و شرمساری و نگرانی‌ها و ارزیابی‌های کمال‌گرایانه را منجر می‌شوند (سرمدی، ۱۳۹۷). الگوهای عملکرد خانواده، یعنی ابعاد عملکردی خانواده در شیوه‌های والدگری انعکاس می‌یابد و به شیوه‌های فرزندپروری مربوط است (ماتجویک، جووانویک و ایلپیک^{۱۱}، ۲۰۱۵). پذیرش والدین به طور کلی به گرمی و رفتارهای محبت‌آمیز و پاسخ‌گوی والدین اشاره دارد که شامل مشارکت در زندگی کودکان به لحاظ احساسی و رفتاری، پذیرش و اعتبار بخشی به احساسات و رفتارهای کودکان، ابراز هیجان و عاطفه مثبت، تحسین، تصدیق، گوش دادن فعال و استفاده از بازتاب است (ساعی، ۱۳۹۸؛ دارک و گینسبرگ^{۱۲}، ۲۰۱۱).

همچنین، سبک فرزند پروری والدین از این جهت مهم است که می‌تواند بر نوع کمال‌گرایی افراد تأثیر بگذارد. برای مثال فرزندان که از والدین یا سبک فرزند پروری مقتدر برخوردارند اهدافی واقع‌بینانه و در سطح توانایی خود برمی‌گزینند (عباسی، ۱۳۹۹). بنابراین کمال‌گرایی بر عزت نفس نیز اثرگذار است. پژوهش اسلمی، خیر و هاشمی (۱۳۹۲) نشان داد که کمال‌گرایی مثبت با عزت نفس بالاتر

1. Schultz, Schultz
2. Self-esteem
3. Rogers
4. Baumrind
5. parenting styles
6. Jaureguizar, Bernaras, Bully, & Garaigordobil

7. Neglectful
8. Authoritarian
9. Permissive
10. Mandara
11. Matejevica, Jovanovica, Ilic
12. Drake & Ginsburg

بر اساس شاخص‌های بار عاملی متغیرهای مشاهده شده (خرده مقیاس)، پایایی (همسانی درونی، پایایی مرکب و ρ دیلون-گلدستاین)، روایی همگرا و واگرا (شاخص متوسط واریانس استخراج شده^۲ و شاخص $HTMT$) و ارزیابی کیفیت مدل بیرونی از شاخص اعتبار مشترک^۳ بررسی شد و در ادامه قسمت ساختاری مدل بر اساس ضرایب تعیین (R^2) و ارتباط پیش بین^۴ سنجیده شد و در انتها برازش کلی مدل بر اساس شاخص نیکویی برازش^۵ بررسی شد.

ابزار پژوهش

۱. **مقیاس سبک فرزندپروری بامیرند**^۶ اولین بار در سال ۱۹۷۲ توسط دایانا بامیرند طراحی و توسعه داده شد. این مقیاس دارای ۳۰ گویه و سه زیر مقیاس است. ۱۰ گویه به زیر مقیاس‌های شیوه آزادگذاری مطلق، ۱۰ گویه به شیوه استبدادی و ۱۰ گویه دیگر به شیوه اقتدار منطقی والدین در امر پرورش فرزند مربوط می‌شود. نمره‌گذاری ابزار در مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت انجام می‌شود و با جمع نمرات، سه نمره مجزا برای هر سبک آزادگری مطلق، استبدادی و اقتدار منطقی به دست می‌آید. با جمع نمرات عبارات مربوط به هر شیوه، یک نمره بین صفر تا ۴۰ برای هر سطح شیوه‌های فرزندپروری به دست می‌آید. این پرسشنامه در پژوهش‌های متعددی بررسی و اعتبار و روایی آن در حد مطلوبی گزارش شده است. بامیرند (۱۹۹۱) از روش باز آزمایی، پایایی این ابزار را در مادران و پدران ترتیب برای شیوه سهل‌گیرانه ۰/۸۱ و ۰/۷۷ و شیوه استبدادی ۰/۸۶ و ۰/۸۵ و برای شیوه مقتدرانه ۰/۷۸ و ۰/۸۸ گزارش کرده است. وی همچنین روایی تشخیصی این پرسشنامه را معتبر گزارش کرده است. بر این اساس روش استبدادی مادر رابطه معکوسی با سهل‌گیری (۰/۳۵)، روش قاطع و اطمینان بخش (۰/۴۸) و مستبد بودن پدر نیز رابطه معکوسی با سهل‌گیری (۰/۵۰-) و قاطع و اطمینان بخش (۰/۵۲-) دارد. در ایران این پرسشنامه توسط مهرداد صدر و همکاران (۱۳۹۷) مورد استفاده قرار گرفته و پایایی بازآزمایی این پرسشنامه را برای زیرمقیاس آزادگذاری ۰/۶۹؛ برای استبداد ۰/۷۷ و اقتدار منطقی ۰/۷۳ گزارش گردیده است. نتایج حاصل از تحلیل عاملی تأییدی شاخص‌های برازش بهتر راه

و کمال‌گرایی منفی با عزت نفس پایین‌تر ارتباط دارد. بسیاری از پژوهشگران کمال‌گرایی را پیامد تعامل فرد با والدینشان می‌دانند. غالباً افراد کمال‌گرا در خانواده‌هایی پرورش می‌یابند که عملکرد پایین را با انتقاد آشکار یا ضمنی پاسخ می‌دهند. در نتیجه فرزندان این خانواده‌های متوقع، ممکن است شیوه‌های انتقادی ارزیابی از عملکرد خود را یاد بگیرند (فرنودیان، اسدزاده و ابراهیمی قوام، ۱۳۹۲). در مورد متغیرهای کمال‌گرایی و عزت نفس، یافته‌های پژوهشی نشان داده‌اند که کمال‌گرایی بهنجار با عزت نفس بالاتر و کمال‌گرایی نورویتیک با عزت نفس پایین‌تر همبستگی دارد (فراهانی، شهرآرایو عباس‌پور، ۱۳۸۵؛ ملکیان، محسنی و کشاورز، ۱۳۸۸؛ موسوی، ۱۳۹۷؛ بويسان و کیرال^۱، ۲۰۱۷). البته دسته‌ای از پژوهش‌ها در عین حال که همبستگی کمال‌گرایی نورویتیک را با سطح پایین‌تر عزت نفس تأیید کرده‌اند، با این حال نشان داده‌اند که بین کمال‌گرایی بهنجار و عزت نفس رابطه‌ای وجود ندارد (آکوردینو و همکاران، ۲۰۰۲). نتایج پژوهش فراهانی، شهرآرای و عباس‌پور (۱۳۸۵) نشان داد که رابطه منفی و معنی‌داری بین دو متغیر کمال‌گرایی و سلامت روان شناختی و رابطه مثبت و معنی‌داری بین متغیرهای عزت نفس و سلامت روان شناختی است و بین دو متغیر کمال‌گرایی و عزت نفس نیز رابطه منفی و معنی‌دار وجود دارد. با مروری بر آنچه که ذکر شد به نظر می‌رسد شاید بتوان مدلی علی را طراحی کرد که در آن عزت نفس بر اساس شیوه‌های فرزندپروری با میانجی‌گری کمال‌گرایی را پیش‌بینی کنند.

روش پژوهش

پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی است و جامعه آماری آن را دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن در باز زمانی مهر تا آذر ۱۳۹۹ تشکیل دادند؛ برای اجرای این پژوهش، به روش نمونه‌گیری در دسترس ۱۲۳ دانشجوی دختر انتخاب شدند. جهت بررسی مدل پژوهش از رویکرد معادلات ساختاری مبتنی بر روش حداقل مجذورات جزئی با نرم افزار PLS-3 استفاده شده و ضرایب رگرسیون اثرات مستقیم و غیر مستقیم برای تمام مسیرهای مدل گزارش شده است. در ابتدا قسمت اندازه‌گیری مدل

4. CV-Redundancy (CV-red)
5. goodness of fit (GoF)
6. Baumrind Parenting style questionnaire (PAG)

1. Boysan, M., & Kiral, E.
2. Average variance extracted (AVE)
3. CV- Commuality (CV-com)

است. در این پژوهش نیز ضریب روایی با استفاده از آزمون آیزنگ ۰/۷۹۲ محاسبه شده است. همچنین برای بررسی روایی سازه، تحلیل عاملی با روش تحلیل مؤلفه‌های اصلی اجرا شده و نتایج نشان داده است که سیاهه از پنج مقیاس اشباع می‌باشد، که در مجموع ۲۱ درصد کل واریانس متغیرها را تبیین می‌کنند. پایایی این ابزار در پژوهش حاضر با استفاده از آزمون کودر ریچاردسون ۰/۸۰۱ و آلفای کرونباخ ۰/۹۱۳ بدست آمد.

۳. مقیاس کمال‌گرایی هیل^۳: را هیل و همکاران (۲۰۰۴) تهیه کرده‌اند و ۵۹ گویه و ۶ خرده مقیاس (حساسیت بین فردی، تلاش برای عالی بودن، نظم و سازماندهی، ادراک فشار از سوی والدین، هدفمندی، استانداردهای بالا برای دیگران) دارد. این مقیاس بر پایه مقیاس لیکرت چهار گزینه‌ای (کاملاً مخالف=۱ تا کاملاً موافق=۴) اعتباریابی و رواسازی شده است. چنانچه نمره محاسبه شده بین ۵۹ تا ۱۱۶ باشد، کمال‌گرایی در فرد در حد پایین می‌باشد. اگر نمره محاسبه شده بین ۱۱۶ تا ۱۷۴ باشد، کمال‌گرایی در فرد متوسط می‌باشد و چنانچه نمره محاسبه شده ۱۷۴ به بالا باشد، کمال‌گرایی در فرد بالا می‌باشد. نتایج حاصل از محاسبه پایایی و روایی این مقیاس در پژوهش هیل و همکاران حاکی از آن است که ضریب پایایی به روش آلفای کرونباخ بین ۰/۸۳ تا ۰/۹۱۱ به دست آمده است، پایایی و روایی این مقیاس را در ایران انجام شد. پایایی کل مقیاس در بررسی مقدماتی (۶۸ آزمودنی) با استفاده از روش آلفای کرونباخ (همسانی درونی) ۰/۸۰ به دست آمد. در بررسی اصلی (با ۳۱۳ آزمودنی) نیز پس از انجام تحلیل عاملی، این ضریب برای کل مقیاس ۰/۹۰ به دست آمد (جمشیدی، حسین‌چاری، حقیقت و رزمی، ۱۳۸۸). پایایی این ابزار در پژوهش حاضر با استفاده از آلفای کرونباخ کل ۰/۹۲۷، برای کمال‌گرایی مثبت: ۰/۸۱۳ و برای کمال‌گرایی منفی: ۰/۸۵۹ بدست آمد.

یافته‌ها

در این پژوهش ۱۲۳ نفر از دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن جهت بررسی رابطه سبک‌های فرزندپروری ادراک شده با عزت نفس به میانجیگری

حل سه‌عاملی را در مقایسه با راه حل چهارعاملی نشان داد که نشان‌دهنده برازش بهتر راه حل سه‌عاملی با داده‌ها و در جامعه ایران بود. ضریب همبستگی در روش آزمون‌بازآزمون ۰/۷۷ به دست آمد که نشان‌دهنده پایایی قابل قبول ابزار است. پایایی این ابزار در پژوهش حاضر با استفاده از آلفای کرونباخ کل ۰/۸۶۰، برای سبک مقتدرانه: ۰/۷۴۶، برای سبک آزادمنشانه: ۰/۷۳۲ و برای سبک مستبدانه: ۰/۷۸۱ بدست آمد.

۲. پرسشنامه عزت نفس کوپر اسمیت^۱ (۱۹۶۷) به منظور سنجش میزان احساس ارزشمندی دانش‌آموزان و دانشجویان در زمینه‌های اجتماعی و تحصیلی ساخته شده است و مشتمل بر پنج موضوع است که عبارت است از انجام تکالیف آموزشی، روابط اجتماعی، خانواده، خود و آینده و دارای چهار خرده مقیاس است، عزت نفس کلی، عزت نفس اجتماعی (همسالان)، عزت نفس خانوادگی (والدین)، عزت نفس تحصیلی (آموزشی). این پرسشنامه دارای ۵۸ سؤال دو گزینه‌ای با گزینه‌های "بلی" و "خیر" است که هر فرد متناسب با وضعیت خود یکی از گزینه‌ها را انتخاب می‌کند. این سیاهه به دو جنبه ذهنی و رفتارهای آشکار حرمت نفس اشاره دارد. پرسشنامه عزت نفس کوپر اسمیت از اعتبار و روایی قابل قبولی برخوردار است. ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۸ را برای نمره کلی آزمون گزارش کرده‌اند. همچنین جهت سنجش روایی بین نمره کل آزمون با خرده مقیاس روان آزرده‌گرایی در آزمون شخصیت آیسنک، روایی واگرایی منفی و معنادار، و با خرده مقیاس برون‌گرایی، روایی همگرایی مثبت معنادار را نشان داده است. ادموندسون^۲ و همکاران (۲۰۰۳) نیز ضریب همسانی درونی ۰/۶۸ تا ۰/۹۰ را برای آزمون عزت نفس کوپر اسمیت گزارش کرده‌اند. برومند (۱۳۸۰) سیاهه عزت نفس کوپراسمیت را بر روی دانش‌آموزان دوره دبیرستان و پیش‌دانشگاهی شهرستان اسلام شهر هنجاریابی کرده است. ضریب اعتبار با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۹ محاسبه شده است. برای بررسی روایی، همبستگی نمره‌های آن با نمره‌های حاصل از پرسشنامه آیزنگ محاسبه شده و ضریب همبستگی ۰/۸۱۴، نشان‌دهنده روایی ملاکی قابل قبول برای سیاهه کوپراسمیت

3. Hill Perfectionism Inventory

1. Coopersmith selfesteem inventory (SEI)
2. Edmondson, A. C.,

کمالگرایی تحت ارزیابی قرار گرفته است. میانگین و انحراف استاندارد سن شرکت کنندگان برابر با ۲۴/۸۵ (۳/۵۴) سال بود. در ادامه اطلاعات توصیفی (میانگین، انحراف معیار، کجی و کشیدگی) مربوط به متغیرهای پژوهش در جدول ۱ گزارش شده است.

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش در دانشجویان دختر					
میانگین	انحراف استاندارد	بیشینه-کمینه	کجی	کشیدگی	
۱۷	۵/۸۱	۳۴-۴	۰/۰۸۰	۰/۰۰۷	آزاد منشانه
۸/۷۷	۵/۶۱	۳۲-۰	۱/۴۰۵	۱/۰۷۲	مستبدانه
۳۲/۷۱	۵/۶۷	۴۰-۱۰	-۱/۰۷۵	۱/۷۸۱	مقتدرانه
۷۲/۱۱	۸/۸۶	۸۸-۴۲	-۰/۶۸۲	۰/۸۴۶	کمالگرایی مثبت
۶۵/۵۱	۷/۹۷	۸۰-۴۲	-۰/۵۸۷	۰/۳۱۲	تلاش برای عالی بودن
۲۳/۲۵	۴/۰۴	۲۸-۱۱	-۰/۹۸۱	۰/۲۳۹	نظم و سازماندهی
۲۱/۷۳	۴/۲۵	۲۸-۱۱	-۰/۶۲۵	-۰/۲۵۴	هدفمندی
۱۱۳/۴۰	۵/۱۹	۱۴۲-۷۲	-۰/۴۴۴	۰/۱۶۳	کمالگرایی منفی
۲۰/۶۲	۵/۱۵	۲۸-۹	-۰/۲۳۷	-۰/۹۶۷	حساسیت بین فردی
۲۷/۱۲	۴/۰۶	۳۲-۱۴	-۰/۶۹۸	۰/۰۲۸	ادراک فشار از سوی والدین
۲۷/۲۵	۴/۵۳	۳۶-۱۷	-۰/۳۴۶	-۰/۴۷۹	استانداردهای بالا برای دیگران
۳۶/۸۴	۱۰/۲۸	۵۳-۹	-۰/۷۴۸	۰/۰۱۲	عزت نفس
۱۷/۶۵	۵/۴۳	۲۵-۲	-۱/۰۲۸	۰/۳۱۰	عمومی
۵/۸۱	۱/۹۸	۸-۰	-۱/۲۰۸	۱/۰۰۵	اجتماعی
۵/۱۷	۲/۴۲	۸-۰	-۰/۵۸۰	-۰/۹۲۶	خانوادگی
۵/۰۶	۱/۴۳	۸-۲	-۰/۴۸۱	-۰/۲۹۰	تحصیلی
۳/۱۳	۱/۸۱	۷-۰	۰/۲۴۵	-۰/۵۲۶	دروغ سنج

جهت بررسی نرمال بودند متغیرهای پژوهش، براساس نظر کلاین (۲۰۱۶)، مقادیر قدرمطلق کجی کوچکتر از ۳ و قدرمطلق کشیدگی کوچکتر از ۱۰، بعنوان نرمال بودن تک متغیری در نظر گرفته شد. تمامی مقادیر کجی و کشیدگی متغیرهای پژوهش در حد اشاره شده قرار دارند، لذا توزیع تمامی متغیرهای پژوهش نرمال می‌باشد. ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش در جدول ۲ گزارش شده است.

جدول ۲. ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش در دانشجویان دختر						
	۱	۲	۳	۴	۵	۶
۱. آزاد منشانه	۱					
۲. مستبدانه	-۰/۳۱۴**	۱				
۳. مقتدرانه	-۰/۲۴۵**	-۰/۴۸۱**	۱			
۴. کمالگرایی مثبت	-۰/۲۱۶**	-۰/۲۲۳**	۰/۳۶۵**	۱		
۵. کمالگرایی منفی	۰/۲۲۸**	۰/۳۰۴**	-۰/۲۴۸**	-۰/۶۰۷**	۱	
۶. عزت نفس	-۰/۰۰۶	-۰/۲۰۶**	۰/۳۳۰**	۰/۳۰۵**	-۰/۳۹۹**	۱

۳-PLS استفاده شده است. قبل از بررسی ضرایب مسیرهای مستقیم و غیرمستقیم مدل پژوهش، برازش بخش اندازه-گیری، ساختاری و کلی مدل پژوهش ارزیابی شد. در ابتدا بخش اندازه‌گیری مدل پیشنهادی پژوهش مورد بررسی قرار گرفت. بار عاملی تمامی شاخص‌های متغیرهای پژوهش بزرگتر از ۰/۳ و در سطح ۰/۰۱ معنادار بود (هایر، ۲۰۱۶). هم‌چنین نتایج نشان داد، پایایی ترکیبی (۰/۹۴۱ - ۰/۸۳۱)، ρ دیلون-گلدشتاین (۰/۹۳۱ - ۰/۸۱۳) و همسانی درونی (۰/۸۴۲ - ۰/۷۹۹) تمامی متغیرهای پژوهش بالاتر از ۰/۷ بود. بنابراین مدل اندازه‌گیری از پایایی مناسبی برخوردار است. هم‌چنین نتایج نشان داد، مقدار AVE (۰/۸۴۱ - ۰/۵۲۲) تمامی متغیرهای پژوهش بالاتر از ۰/۵ قرار داشت. بنابراین روایی همگرایی مقیاس‌های مدل پیشنهادی مناسب است (جدول ۳).

با توجه به نتایج ماتریس همبستگی، بین سبک والدگری آزادمنشانه با کمالگرایی مثبت ($r=0/216$) رابطه منفی و معنادار و با کمالگرایی منفی ($r=0/228$) رابطه مثبت و معناداری وجود دارد ($P<0/01$). بین سبک والدگری مستبدانه با کمالگرایی مثبت ($r=-0/223$) و عزت نفس ($r=-0/206$) رابطه منفی و معنادار و با کمالگرایی منفی ($r=0/304$) رابطه مثبت و معناداری وجود دارد ($P<0/01$). هم‌چنین بین سبک والدگری مقتدرانه با کمالگرایی منفی ($r=-0/248$) رابطه منفی و معنادار و با کمالگرایی مثبت ($r=0/365$) و عزت نفس ($r=0/330$) رابطه مثبت و معناداری وجود دارد ($P<0/01$). بین کمالگرایی مثبت با عزت نفس ($r=0/305$) رابطه مثبت و معناداری وجود دارد ($P<0/01$). بین کمالگرایی منفی با عزت نفس ($r=-0/399$) رابطه منفی و معناداری وجود دارد ($P<0/01$). در پژوهش حاضر جهت بررسی برازش مدل از رویکرد معادلات ساختاری مبتنی بر روش حداقل مجذورات جزئی با نرم افزار

جدول ۳. شاخص‌های کیفیت مدل پژوهش در دانشجویان دختر

متغیرهای پژوهش	ضریب تعیین		CV-red	CV-COM	AVE	CR	Rho_A	آلفای کرونباخ
	ضریب تعیین (R^2)	ضریب تعیین تعدیل یافته ($Adj. R^2$)						
آزادمنشانه	-	-	-	۰/۲۰۵	۰/۵۲۲	۰/۸۴۴	۰/۸۲۶	۰/۸۱۴
مستبدانه	-	-	-	۰/۲۷۳	۰/۵۴۳	۰/۸۶۷	۰/۸۱۹	۰/۷۹۹
مقتدرانه	-	-	-	۰/۲۱۴	۰/۵۲۹	۰/۸۵۳	۰/۸۱۳	۰/۸۰۵
کمالگرایی مثبت	۰/۵۵۷	۰/۵۵۰	۰/۱۸۳	۰/۲۸۹	۰/۶۲۶	۰/۸۳۱	۰/۸۵۹	۰/۸۰۲
کمالگرایی منفی	۰/۶۳۶	۰/۶۳۱	۰/۱۹۷	۰/۳۰۳	۰/۸۴۱	۰/۹۴۱	۰/۹۳۱	۰/۸۴۲
عزت نفس	۰/۷۶۵	۰/۷۶۲	۰/۲۴۹	۰/۳۳۹	۰/۵۸۰	۰/۸۶۴	۰/۸۴۰	۰/۷۹۵

Rho_A: ρ دیلون-گلدشتاین، CR: پایایی مرکب، AVE: میانگین واریانس مشترک، CV-com: شاخص اعتبار مشترک، CV-red: ارتباط پیش بین جهت بررسی روایی و اگر از معیار فورنل و لارکر (۱۹۸۱) و شاخص HFMF استفاده شده است. براساس معیار فورنل و لارکر، ریشه AVE (روی قطر) متغیرها از ضرایب همبستگی (غیر قطری) آن‌ها بزرگتر بود و هم‌چنین

1 Fornell & Larcker

مقدار شاخص HTMF برای جفت متغیرهای مدل پیشنهادی بین بازه $0/182 - 0/481$ به دست آمد که از مقدار توصیه شده $0/85$ پایین‌تر بود (هایر ۲۰۱۶). بنابراین الگوی پیشنهادی از روایی و اگری مناسبی برخوردار است.

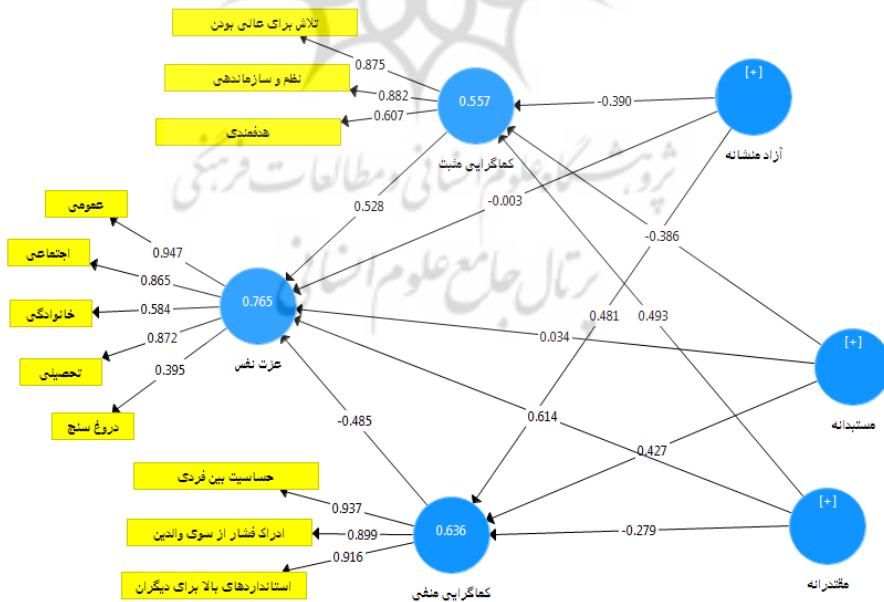
در ادامه به بررسی بخش ساختاری مدل پیشنهادی پژوهش پرداخته شد. شاخص R^2 میزان واریانس تبیین شده متغیرهای نهفته درونزا را نشان می‌دهد. کوهن^۱ (۱۹۹۲) مقادیر R^2 ، $0/26$ ، $0/13$ و $0/02$ را در معادلات ساختاری به ترتیب قوی، متوسط و ضعیف توصیف می‌کند. ضریب تعیین متغیر عزت نفس در الگوی ساختاری پژوهش $0/765$ می‌باشد که نشان می‌دهد متغیرهای برونزا و میانجی یعنی سبک‌های فرزندپروری و کمالگرایی می‌توانند ۷۷ درصد از تغییرات عزت نفس دانشجویان را پیش‌بینی کنند که این میزان در حد قوی می‌باشد. با توجه به اینکه شاخص شاخص اعتبار مشترک و ارتباط پیش بین اعتبار مشترک تمام متغیرها بالاتر از صفر می‌باشد که نشان دهنده کیفیت

در ادامه به بررسی بخش ساختاری مدل پیشنهادی پژوهش پرداخته شد. شاخص R^2 میزان واریانس تبیین شده متغیرهای نهفته درونزا را نشان می‌دهد. کوهن^۱ (۱۹۹۲) مقادیر R^2 ، $0/26$ ، $0/13$ و $0/02$ را در معادلات ساختاری به ترتیب قوی، متوسط و ضعیف توصیف می‌کند. ضریب تعیین متغیر عزت نفس در الگوی ساختاری پژوهش $0/765$ می‌باشد که نشان می‌دهد متغیرهای برونزا و میانجی یعنی سبک‌های فرزندپروری و کمالگرایی می‌توانند ۷۷ درصد از تغییرات عزت نفس دانشجویان را پیش‌بینی کنند که این میزان در حد قوی می‌باشد. با توجه به اینکه شاخص شاخص اعتبار مشترک و ارتباط پیش بین اعتبار مشترک تمام متغیرها بالاتر از صفر می‌باشد که نشان دهنده کیفیت

$$0/629 \text{ نیکویی برازش} = \sqrt{\text{شاخص اشتراک} \times \text{ضریب تعیین}} = \sqrt{0.606 \times 0.652} =$$

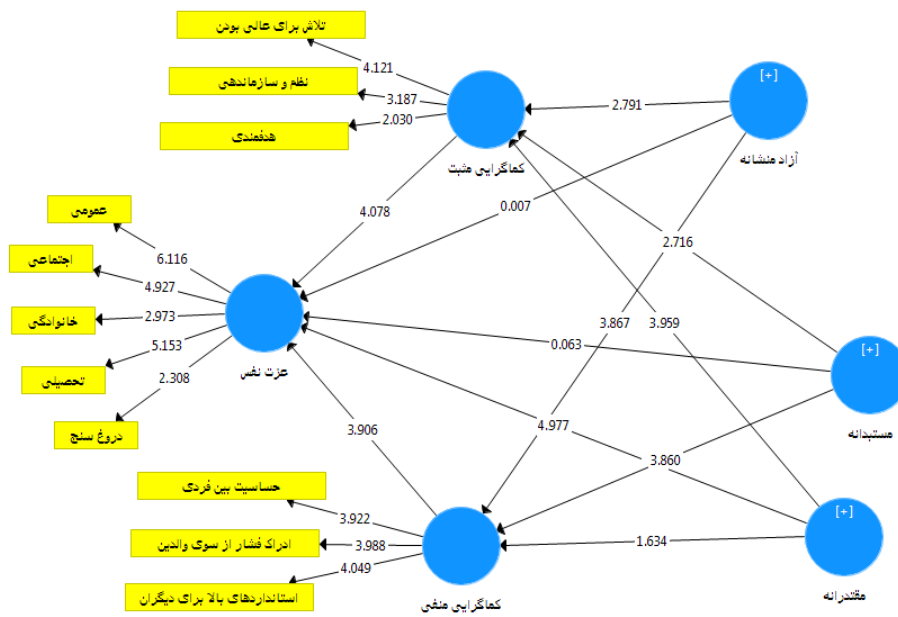
بنابراین با توجه به شاخص‌های برآورد شده، نقش میانجی کمالگرایی در پیش‌بینی عزت نفس بر اساس سبک‌های فرزندپروری در دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی تنکابن تبیین می‌شود. شکل ۱ و ۲ به ترتیب ضرایب استاندارد و مقادیر آماره t مسیرهای بین متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد.

بنابراین با توجه به شاخص‌های برآورد شده، نقش میانجی کمالگرایی در پیش‌بینی عزت نفس بر اساس سبک‌های فرزندپروری در دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی تنکابن

شکل ۱. مدل ساختاری پژوهش (ضرایب رگرسیون استاندارد)

شکل ۲. مدل ساختاری پژوهش (مقادیر آماره t)

غیرمستقیم سبک‌های فرزند پروری آزادمنشانه و مستبدانه بر عزت نفس از طریق کمالگرایی منفی به ترتیب برابر -0.223 و -0.207 ، اثر غیر مستقیم سبک‌های فرزندپروری آزادمنشانه، مستبدانه و مقتدرانه بر عزت نفس از طریق کمالگرایی مثبت به ترتیب برابر -0.205 ، -0.204 و 0.261 به دست آمد که از لحاظ آماری معنادار بودند.

جهت بررسی عدم همخطی چندگانه از شاخص VIF استفاده گردید، تمامی مقادیر شاخص VIF (1.012) تا 1.379) کمتر از ۲ بدست آمد. بنابراین همخطی چندگانه ای مشاهده نشد. نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد، تمامی مسیرها به غیر از مسیرهای آزادمنشانه و مستبدانه به عزت نفس و مسیر مقتدرانه به کمالگرایی منفی در دانشجویان معنادار بودند. نتایج آزمون بوت استرپ نشان داد که اثر

جدول ۴. نتایج اثرات مستقیم و غیرمستقیم مدل پژوهش

P	CI _{95%}		T	β	فرضیات
	کران بالا	کران پایین			
اثرهای مستقیم					
<0.001	-0.098	-0.597	2.791	-0.390	آزادمنشانه <--- کمالگرایی مثبت
<0.001	0.694	0.232	3.867	0.481	آزادمنشانه <--- کمالگرایی منفی
0.891	0.683	-0.646	-0.07	-0.003	آزادمنشانه <--- عزت نفس
<0.001	-0.005	-0.641	2.716	-0.386	مستبدانه <--- کمالگرایی مثبت
<0.001	0.745	0.108	3.860	0.427	مستبدانه <--- کمالگرایی منفی
0.073	0.461	-0.399	-0.63	0.034	مستبدانه <--- عزت نفس
<0.001	0.758	0.112	3.959	0.493	مقتدرانه <--- کمالگرایی مثبت
0.237	0.361	-0.744	1.634	-0.279	مقتدرانه <--- کمالگرایی منفی
<0.001	0.880	0.430	4.977	0.614	مقتدرانه <--- عزت نفس
<0.001	0.849	0.275	4.078	0.528	کمالگرایی مثبت <--- عزت نفس

کمالگرایی منفی <--- عزت نفس	-۰/۴۸۵	۳/۹۰۶	-۰/۷۵۵	-۰/۱۰۵	<۰/۰۰۱
اثرهای غیر مستقیم					
آزادمنشانه --> کمالگرایی مثبت <--- عزت نفس	-۰/۲۰۵	۲/۲۲۷	-۰/۴۹۱	-۰/۰۱۹	۰/۰۲۱
آزادمنشانه --> کمالگرایی منفی <--- عزت نفس	-۰/۲۳۳	۲/۷۴۹	-۰/۴۴۳	-۰/۰۹۸	<۰/۰۰۱
مستبدانه --> کمالگرایی مثبت <--- عزت نفس	-۰/۲۰۴	۲/۲۲۵	-۰/۴۹۶	-۰/۰۱۷	۰/۰۲۳
مستبدانه --> کمالگرایی منفی <--- عزت نفس	-۰/۲۰۷	۲/۳۳۶	-۰/۴۸۵	-۰/۰۱۰	۰/۰۱۶
مقتدرانه --> کمالگرایی مثبت <--- عزت نفس	۰/۲۶۱	۳/۰۹۴	۰/۰۴۹	۰/۴۴۳	<۰/۰۰۱
مقتدرانه --> کمالگرایی منفی <--- عزت نفس	۰/۱۳۶	۱/۶۵۲	-۰/۰۳۳	۰/۳۹۹	۰/۰۶۸

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش میانجی کمالگرایی در پیش‌بینی عزت نفس بر اساس سبک‌های فرزندپروری در دانشجویان دختر انجام شد. نتایج پژوهش نشان داد کمالگرایی در رابطه بین سبک‌های فرزندپروری آزادمنشانه، مستبدانه و مقتدرانه بر عزت نفس نقش میانجی دارد. نتایج پژوهش‌های عباسی (۱۳۹۹)، ساعی (۱۳۹۸)، سرمدی (۱۳۹۷)، بهجت (۱۳۹۵)، وطن‌پرست (۱۳۹۳)، پانگ و همکاران (۲۰۲۱)، در ارتباط کمال‌گرایی و شیوه‌های والدگری با نتایج پژوهش حاضر همخوان بوده است. همچنین نتایج پژوهش‌های موسوی (۱۳۹۷)، جمالی (۱۳۹۴)، دیدار (۱۳۹۲)، سندی (۱۳۸۹) رابطه بین عزت نفس و سبک‌های فرزندپروری و پژوهش مهرابی‌زاده و همکاران (۱۳۸۴)، فراهانی، شهرآرایو عباس‌پور (۱۳۸۵)، ملکیان، محسنی و کشاورز، (۱۳۸۸)، موسوی (۱۳۹۷) و بویسان و کیرال (۲۰۱۷) رابطه بین عزت نفس و کمال‌گرایی را گزارش کردند که همسو با نتایج پژوهش حاضر بود. مهرابی‌زاده و همکاران (۱۳۸۴) معتقدند که کمال‌گرایی خصوصاً کمال‌گرایی منفی، با کمبود عزت نفس همبستگی دارد اما هنوز مشخص نشده است که ابعاد مثبت کمال‌گرایی از چه طریق با عزت نفس ارتباط دارد. کمال‌گرایی مثبت با عزت نفس بالا و کمال‌گرایی منفی که عزت نفس پایین ارتباط دارد (ملکیان بهابادی و همکاران، ۱۳۸۸). کمال‌گرایی مثبت، انعکاس توجه مثبت است که با سبک فرزندپروری مقتدرانه همبستگی دارد، از آنجایی که این نوع کمال‌گرایی یک ماهیت مثبت دارد با افزایش عزت نفس نیز همراه می‌باشد، این امر بدیهی است که در کمال‌گرایی مثبت

یک ماهیت سازگارانه، طبیعی و کارکردی را به دنبال دارد و هر چه بالاتر باشد، باعث می‌شود که دانشجویان عزت نفس بالای را از خود نشان دهند و همچنین وقتی اهداف از سوی خود فرد مشخص شده باشد فرد برای دست یافتن به این اهداف از خود تلاش نشان می‌دهد و از انگیزهی درونی بالایی برای رسیدن به این اهداف برخوردار است. این امر می‌تواند باعث تشکیل عزت نفس بالا در این افراد شود. در حالیکه در کمال‌گرایی منفی، فرد هنگام مواجهه با اشتباهات و شکست‌ها به دلیل ترس از ارزیابی منفی دیگران، عزت نفس پایینی را از خود به نمایش می‌گذارد.

از طرفی، نتایج تحقیقات سندی (۱۳۸۹) نشان داد خانواده‌هایی که والدینی با پشتیبانی قوی دارند، نسبت به کودکانی که خانواده‌های سهل‌گیر دارند در رشد اجتماعی و عزت نفس نمرات بالاتری بدست می‌آورند. در پژوهشی دیگر، دیدار (۱۳۹۲) نشان داد شیوه فرزندپروری سهل‌گیر مادران باعث بالا رفتن عزت نفس کودکان می‌شود، همچنین پژوهش محمدزاده (۱۳۹۰) رابطه معناداری را بین شیوه فرزندپروری آزادمنشانه و عزت نفس بیان کرد. در تبیین یافته‌های فرضیه حاضر می‌توان بیان کرد که، والدین آزادمنش به عنوان والدین پاسخگو اما غیرکنترل‌گر شناخته می‌شوند. این والدین به ندرت از فرزندان خود تقاضا دارند و اجازه می‌دهند فرزندان شان هر کاری خواستند انجام دهند بدون اینکه بر اعمال آنان مراقبت داشته باشند. سهل‌گیر در عامل تقاضا پایین و در عامل پاسخ‌دهی بالا هستند. آنان گرایش به رفتارهای غیرتنبیهی، پذیرا و شیوه رفتاری مثبت نسبت به تکانه‌ها، آرزوها و اعمال فرزندان دارند. این رفتارهای می‌تواند در روند شکل‌گیری عزت نفس در

که اغلب انتظارات غیرواقع‌بینانه از دیگران دارند و آنان به شیوه انتقادی ارزیابی می‌کنند، چرایی فرافکنی آرزوها و استانداردهای شخصی والدین به فرزندان در قالب شیوه‌های فرزندپروری رها کردن فرزند بطور افراطی آزادمنشانه توجیح می‌شود. از آنجایی که عزت نفس یعنی افراد نسبت به خود چگونه فکر می‌کنند، چقدر خود را دوست داشته و از عملکردشان راضی می‌باشند، بنابراین مسلم است که فرزندان با شیوه فرزندپروری آزادمنشانه مانع رشد عزت نفس و باعث افزایش کمال‌گرایی منفی در فرزندان می‌شود. یافته‌های پژوهشی نشان داده‌اند که کمال‌گرایی مثبت با عزت نفس بالاتر و کمال‌گرایی منفی با عزت نفس پایین‌تر ارتباط دارد (رایس و همکاران، ۱۹۹۸؛ ترامپتر و همکاران، ۲۰۰۶). بشارت (۱۳۸۳) در بررسی رابطه کمال‌گرایی و عزت نفس در دانش آموزان پیش‌دانشگاهی به این نتیجه رسید که خویش‌پنداری به فرد کمک می‌کند که صرف نظر از موفقیت یا شکست، به خود احترام بگذارد و این امر با کمال‌گرایی مثبت هماهنگ است، در حالی که کمال‌گرایی منفی با خودانتقادگری و کاهش عزت نفس ارتباط دارد. به اعتقاد این محقق یکی از متغیرهایی که نقش مهمی را بین کمال‌گرایی و سلامت روانی ایفا می‌کند، عزت نفس می‌باشد. همچنین والدین مقتدر کیفیت‌های رفتاری حال حاضر فرد را تأیید می‌کنند، اما در عین حال استانداردهایی را برای رفتار آینده فرزندانشان تعیین می‌کنند، که همین امر موجب شکل‌گیری کمال‌گرایی مثبت در فرزندان می‌شود، از آنجایی که والدین مقتدر به رغم داشتن کنترل بر فرزندان خود نسبت به آنان انعطاف‌پذیر هستند و از طرفی دانشجویانی که کمال‌گرایی مثبت دارند و بر اساس شیوه والدگری مقتدرانه رشد کرده‌اند سطح عزت نفس بالاتری دارند، همچنین کمال‌گرایی مثبت می‌تواند عامل مثبتی در بالا رفتن عزت نفس باشد. بنابراین از آنجایی که کمال‌گرایی مثبت انتظاراتی عقلانی و واقع‌گرایانه دارند و این امر به سبب شیوه فرزندپروری اقتدارگرایانه در فرد شکل گرفته و مطابق با محدودیت‌ها و امکانات در فرد ایجاد می‌شود، بنابراین منجر به افزایش عزت نفس در فرد می‌شود. از آنجایی که عزت نفس رضایت فرد نسبت به خود و احساس ارزشمند بودن است پس می‌توان نتیجه گرفت شیوه فرزندپروری

فرزندان نقش داشته باشد. از آنجایی که کمال‌گرایی نیز تحت تاثیر شیوه‌های فرزندپروری شکل می‌گیرد، در صورتی که سهل‌گیری والدین منجر به شکل‌گیری کمال‌گرایی مثبت در فرزندان شود، این سازه می‌تواند نقش میانجی در ارتباط بین شیوه والدگری آزادمنشانه و عزت نفس شود. ترامپتر و همکاران (۲۰۰۶) در بررسی رابطه کمال‌گرایی و عزت‌نفس در دانش‌آموزان پیش‌دانشگاهی به این نتیجه رسیدند که خویش‌پنداری به فرد کمک می‌کند که صرف نظر از موفقیت یا شکست، به خود احترام بگذارد و این امر با کمال‌گرایی مثبت هماهنگ است، در حالی که کمال‌گرایی منفی با خودانتقادگری و کاهش عزت‌نفس ارتباط دارد. در راستای رابطه کمال‌گرایی و عزت‌نفس، یافته‌های پژوهشی نشان داده‌اند که کمال‌گرایی مثبت با عزت‌نفس بالاتر و کمال‌گرایی منفی با عزت‌نفس پایین‌تر ارتباط دارد و این نتایج با نتایج پژوهش اسلمی، خیر و هاشمی (۱۳۹۲) همسو بوده است. در تبیین یافته‌های فرضیه حاضر می‌توان بیان کرد که، والدین آزادمنش خود را به کودک به عنوان منبعی برای استفاده، همان‌طور که کودک آرزو دارد، ارائه می‌دهند؛ نه آن‌طور که برای تقلید کردن ایده‌آل باشند و نه آن‌طور که به عنوان یک عامل فعال مسئول شکل‌دهی یا تغییر رفتار حال یا آینده فرزندان باشند. این والدین به فرزندان اجازه می‌دهند تا آنجا که ممکن است خودشان اعمال‌شان را تنظیم کنند، از به کار بردن کنترل اجتناب می‌کنند و فرزندان را تشویق به اطاعت از استانداردهای بیرونی نمی‌کنند. این والدین سعی می‌کنند با دلیل و منطق فرزندان را وادار کنند تا وظایف خود را انجام دهند، اما آشکارا از قدرت استفاده نمی‌کنند. در واقع این آزادی عمل در فرزندان منجر به افزایش عزت‌نفس آنان خواهد شد. براساس مطالعاتی که به آن‌ها اشاره شد، اشخاصی که از عزت‌نفس بیشتری برخوردار هستند، در مقایسه با اشخاص با عزت‌نفس کم، در برابر مسائل زندگی و مشکلات مقاومت بیشتری کرده و در نتیجه احتمال موفقیت‌شان بیشتر است. عزت‌نفس بالا می‌تواند بعنوان یکی از مهمترین عوامل پیش‌بینی‌کننده پیشرفت تحصیلی باشد و یکی از عواملی که منجر به کاهش انگیزه در دانشجویان می‌گردد، پائین بودن عزت‌نفس است. که بر اساس نتایج با در نظر گرفتن وجود کامل‌گرایی منفی

این والدین بسیار سختگیر و به جای قوانین به معیار محدود خودشان می‌چسبند. شیوه فرزندپروری مستبدانه در ارتباط با شماری از پیامدهای منفی مانند انعطاف‌ناپذیری پایین، کمال‌گرایی منفی، کاهش شادمانی، انگیزش پیشرفت پایین، افزایش سو مصرف مواد، فقدان راهبردهای مقابله‌ای مناسب و افزایش اضطراب است (اسلمی و همکاران، ۱۳۹۲). والدینی که به عنوان والدین مستبد شناخته می‌شوند بر قوانینی که وضع می‌کنند تاکید افراطی دارند، احتمال کمی هست که در مورد قوانین حاکم بر خانه با فرزندانشان مذاکره کنند و بر رعایت نظم و ترتیب و اطاعت کردن تاکید فراوانی دارند؛ آنها معمولاً در مقیاس سنجش گرمی و پاسخدهی والدین نمره پایینی می‌آورند. والدین واجد این سبک تربیتی می‌کوشند تا رفتار کودک را طبق ارزش‌ها و معیارهای مطلق و سنتی رفتار کنترل و ارزیابی کنند. از ویژگی‌های این سبک تربیتی اطاعت و فرمانبری، پرهیز از تشویق‌های کلامی و کاربرد روش‌های انضباطی سخت و زورمندانه است (بویسان و کیرال (۲۰۱۷)؛ همچنین بامریند (۱۹۷۱) بیان می‌کند که والدین مستبد، تعامل‌های سرد همراه با کنترل زیاد را بر فرزندانشان اعمال می‌کنند. والدین مستبد اغلب فرزندان خود را خوار می‌شمارند و در مورد تنبیه بکار گرفته شده، هیچ توضیحی نمی‌دهند که همین امر موجب تضعیف اعتماد به نفس و عزت نفس فرزندان می‌شود.

در واقع، والدین با سبک فرزند پروری مستبدانه و رابطه آن با مسولیت‌پذیری فرزندان معتقد است این والدین برای فرزندان خود مقررات و محدودیت‌های زیادی را در نظر می‌گیرند و در رعایت آن از سوی فرزندان خود تاکید و نظارت شدید دارند شرمساری زیادی را در فرزندان خود به وجود می‌آورند ولی اجازه ظاهر ساختن این احساس را نمی‌دهند. این کودکان معمولاً در روابط اجتماعی نا موفق هستند گوشه‌گیری خجالت و عدم اعتماد به نفس والدین کودکان به وفور یافت می‌شود، که در صورت وجود کمال‌گرایی مثبت این افراد می‌توانند عزت نفس بالا داشته باشند، چرا که بدون کمال‌گرایی مثبت در این افراد بدلیل اینکه والدینی که با استانداردهای بالا و توجه بالا به شکست‌ها مشخص می‌شوند، بیشتر احتمال دارد، درگیر پذیرش مشروط و سبک فرزندپروری مداخله‌کننده شوند و این امر منجر به شکل‌گیری عزت نفس پایین می‌شود (جمالی، ۱۳۹۴). در نهایت می‌توان بیان کرد که، والدین دارای سبک مستبدانه

مقتدرانه که شکل‌گیری کمال‌گرایی مثبت بینجامد در افزایش عزت نفس نقش دارد (فراهانی و همکاران، ۱۳۸۵). یافته‌های تحقیق رایس و همکاران (۱۹۹۸) نشان می‌دهد که جنبه‌های کمال‌گرایی نامنطبقانه با عزت نفس پایین و افسردگی بالا همراه است و بر این اساس می‌توان نتیجه گرفت که کمال‌گرایی نامنطبق فقط زمانی دچار افسردگی می‌شوند که احساسات شدیدی از بی‌کفایتی و عزت نفس پایین داشته باشند. ملکیان بهابادی و همکاران (۱۳۸۸) با تحقیق بر روی آزمودنی‌های نخبه و غیرنخبه دریافتند بین کمال‌گرایی مثبت و عزت نفس رابطه مثبت و بین کمال‌گرایی منفی و عزت نفس رابطه منفی وجود دارد. در تبیین یافته‌های فرضیه حاضر می‌توان بیان کرد که، روابط نزدیک و صمیمی فرزندان با والدین، موجب می‌شود که نوجوانان در کشف جهان پیرامون خود به خود اعتماد کنند و راه‌های متفاوت را برای ارتباط با جهان جست و جو کنند و در نتیجه به یک از این راه‌ها پایبند شوند. همچنین افرادی با رشد کمال‌گرایی مثبت بیشتر احتمال دارد در خانواده‌های با روابط گرم و صمیمی رشد کرده باشند. خانواده نقش بسیار کلیدی و با اهمیتی در شکل‌گیری کمال‌گرایی مثبت و منفی در فرزندان دارند، که زمینه‌ساز شکل‌گیری عزت نفس در فرزندان است. از آنجایی که عزت نفس درجه و ارزشی است که یک فرد برای خود قائل می‌شود و همچنین عزت نفس ارج نهادن ارزش و اهمیت خویش، مسئول خود بودن و در برابر دیگران مسئولانه رفتار کردن، می‌باشد. اگر کمال‌گرایی منفی باشد بدلیل توقعات غیرواقع‌بینانه عزت نفس فرد آسیب دیده و تحمل شرایط دشواری را که افراد خواه ناخواه در زندگی روزمره با آن مواجه می‌شوند، غیرممکن می‌سازد و برای آنها پیامدهای روانی و جسمانی زیان‌آوری به بار می‌آورد. افراد با عزت نفس بالا توانایی‌های خود را باور دارند، مسئول و قابل اعتماد می‌باشند ولی کمال‌گرایی منفی می‌تواند این خصوصیات خوب آنان را تحت تاثیر قرار دهد (سرمدی، ۱۳۹۷).

مشاهدات و مصاحبه‌های بامریند (۱۹۶۷) نشان داد که سبک والدینی مستبد با پیامدهای منفی بسیاری مرتبط می‌باشد. فرزندان والدین مستبد معمولاً دارای رضایت کمتر، وابستگی کمتر نسبت به همسالان، احساس ناامنی بیشتر، بیمناکی و خصومت بیشتری هستند. والدین مستبد پایین‌ترین گرمی و پذیرش و سطح بالای کنترل رفتاری دارند،

باعزت، فرشته؛ صالح صدق‌پور، بهرام. (۱۳۸۷). مقایسه ابعاد حرمت خود در دانش‌آموزان نارساخوان و عادی پایه‌های سوم تا پنجم ابتدایی شهر تهران. *مطالعات روانشناختی*، ۴(۴): ۶۵-۸۰.

برومند، م. (۱۳۸۰). بررسی عملی بودن اعتبار، روایی و هنجاریابی آزمون عزت‌نفس کوپراسمیت در شهرستان اسلامشهر. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده روانشناسی و علوم اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی*. بشارت. م. ع. (۱۳۸۳). بررسی رابطه کمال‌گرایی و حرمت خود در دانش‌آموزان پیش دانشگاهی. *فصلنامه روانشناسان ایرانی*، ۱: ۲۵-۱.

بهجت، ن. (۱۳۹۵). رابطه سبک‌های فرزندپروری با کمال‌گرایی و تصویرپردنی دانش‌آموزان دختر دبیرستانی شهر اهواز. *کارشناسی ارشد روانشناسی، دانشگاه کاشان*.

جان بزرگی، م.، و ناهید، ن. (۱۳۹۴). شیوه‌های درمانگری *اضطراب و تنیدگی*. تهران: سمت.

جمالی، د. (۱۳۹۴). رابطه سبک‌های فرزندپروری و حمایت اجتماعی خانواده با عزت نفس و هویت نوجوانان. *کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت*

جمشیدی، ب.، حسین چاری، م.، حقیقت، ش.، و رزمی، م.ر. (۱۳۸۸). اعتباریابی مقیاس جدید کمال‌گرایی. *مجله علوم رفتاری*، ۳(۱): ۴۳-۳۵.

دیدار، م. (۱۳۹۲). بررسی رابطه ای بین سبک‌های فرزندپروری والدین با عزت نفس و مسئولیت‌پذیری نوجوانان پایه اول دبیرستان. *کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت*.

ساعی، ن. (۱۳۹۸). رابطه بین سبک‌های فرزندپروری و کمال‌گرایی مادران با رشد مهارت‌های اجتماعی کودکان پیش دبستانی. *کارشناسی ارشد روانشناسی، دانشگاه غیرانتفاعی، موسسه آموزش عالی کاپوان*.

سرمدی، م. (۱۳۹۷). ارتباط سبک‌های فرزندپروری ادراک شده با کمال‌گرایی و کیفیت زندگی در میان دانشجویان خانم موسسه آموزش عالی فروردین قائمشهر. *کارشناسی ارشد روانشناسی، موسسه آموزش عالی فروردین - قائمشهر*. شاملو، س. (۱۳۹۸). *بهداشت روانی*. تهران: انتشارات رشد، چاپ سی‌ام.

رفتارهای منفی فرزندان را به خود فرزندان و تقصیر اعمال اشتباه را به علت‌های درونی نسبت می‌دهند و از فرزندان انتظار دارند از قوانین آنان بدون هیچ‌گونه پرسش و اعتراضی پیروی کنند. این والدین کنترل‌کننده و غیرپاسخگو هستند. والدینی که شیوه مستبدانه دارند، در مشاجره‌ها و جدال‌های بین والدین و فرزندان بحث و مذاکره را تشویق نمی‌کنند. آنان اعتقاد دارند که کودکان باید تصمیمات و قوانین را بپذیرند، حتی اگر آنان را به درستی نفهمیده باشند. والدینی که به عنوان مستبدانه طبقه‌بندی می‌شوند از نظر عامل‌های تقاضا، سلطه جویی یا مستبد بودن و کنترل خیلی بالا و از نظر عامل پاسخدهی پایین ارزیابی می‌شوند. این رفتارهای از طرفی عزت نفس را در فرزندان کاهش داده و از طرف دیگر منجر به شکل‌گیری کمال‌گرایی منفی در فرزندان می‌شود. همچنین وجود کمال‌گرایی منفی خود زمینه‌ساز کاهش عزت نفس در این افراد می‌شود. محدودیت پژوهش حاضر: عدم کنترل تاثیر جنسیت در این پژوهش بود که می‌تواند بر عزت نفس در دو جنس تاثیر متفاوتی داشته باشد.

تشکر و قدردانی

از همه مسئولین دانشگاه آزاد تنکابن به دلیل فراهم نمودن شرایط اجرای پژوهش و همچنین، تمامی شرکت‌کنندگان که در این پژوهش همکاری نمودند، تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

موازین اخلاقی

ملاحظات اخلاقی در پژوهش با جلب رضایت آگاهانه شرکت‌کنندگان رعایت شده است؛ همچنین به افراد درباره محرمانه بودن اطلاعات پژوهش و نتایج پژوهش اطمینان داده شد.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان، این مقاله حامی مالی و تعارض منافع ندارد.

منابع

اسلمی، ن.، خیر، م و هاشمی، ل. (۱۳۹۲). ارتباط بین کمال‌گرایی و اضطراب اجتماعی با توجه به نقش واسطه‌ای عزت نفس در میان دانش‌آموزان پایه سوم دبیرستان‌های شهر شیراز. *نشریه علمی آموزش و ارزشیابی (فصلنامه)*، ۶(۲۳): ۱۰۵-۱۲۱.

- Baumrind, D. (1991). The influence of parenting style on adolescent competence and substance use. *Journal of Early Adolescence*, 2(3): 99-120.
- Baumrind D. (1991). *Parenting styles and adolescent' development*. In Brooks- Gunn J, Lerner R, Peterson AC. (eds.), *The encyclopedia of adolescence*, (pp. 746-758). New York: Garland.
- Baumrind, D. (1972). An exploratory study of socialization effects on black children: Some black-white comparisons. *Child development*, 261-267.
- Boysan, M., & Kiral, E. (2017). Associations between procrastination, personality, perfectionism, self-esteem and locus of control. *British Journal of Guidance & Counselling*, 45(3), 284-296.
- Drake, K. L., & Ginsburg, G. S. (2011). Parenting Practices of Anxious and Non-Anxious Mothers: A Multimethod Multi-Informant Approach. *Child & family behavior therapy*, 33(4), 299-321.
- Cohen, J. (1992). Quantitative methods in psychology: A power primer. *Psychol. Bull.*, 112, 1155-1159.
- Edmondson, A. C., Roberto, M. A., & Watkins, M. D. (2003). A dynamic model of top management team effectiveness: Managing unstructured task streams. *The Leadership Quarterly*, 14(3), 297- 325.
- Fornell, C., & Larcker, D. F. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of marketing research*, 18(1), 39-50.
- Hair, J. F., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2016). PLS-SEM: Indeed, a silver bullet. *Journal of Marketing theory and Practice*, 19(2), 139-152.
- Hill, R. W., Huelsman, T. J., Furr, R. M., Kibler, J., Vicente, B. B., & Kennedy, C. (2004). A new measure of perfectionism: The Perfectionism Inventory. *Journal of personality assessment*, 82(1), 80-91.
- Hill, R. W., & Castro, E. (2009). *Healing young brains: The neurofeedback solution*. Hampton Roads Publishing.
- Jaureguizar, J., Bernaras, E., Bully, P., & Garaigordobil, M. (2018). Perceived parenting and adolescents' adjustment. *Psicologia: Reflexão e Crítica*, 31(1), 1-11.
- Latan, H., Ghozali, I., 2012. *Partial Least Squares: Concepts, Techniques and Applications Using SmartPLS 2.0 M3*. Diponegoro University Press.
- شولتز، و شولتز (۲۰۱۲). *نظریه‌های شخصیت (ویراست دهم)*. ترجمه یحیی سیدمحمدی (۱۴۰۰)، تهران: ویرایش، چاپ چهل و پنجم.
- عباسی فشمی، ب. (۱۳۹۹). پیش‌بینی احساس گناه بر اساس سبک‌های دل‌بستگی، کمال‌گرایی و سبک‌های فرزندپروری ادراک شده. *کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور استان همدان*
- فراهانی، م.، شهرآرای، م.، و عباس‌پور، م. (۱۳۸۵). بررسی رابطه بین کمال‌گرایی و عزت نفس با سلامت روانشناختی (بهزیستی) در دانشجویان پزشکی دانشگاه‌های دولتی شهر تهران. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم تهران*.
- فرنودیان، پ.، اسدزاده، ح.، و ابراهیمی قوام، ص. (۱۳۹۲). رابطه بین شیوه‌های فرزندپروری والدین با کمال‌گرایی و خود‌تنظیمی و مقایسه آن در دانش‌آموزان خانواده‌های تک‌فرزند و چند فرزند. *علوم رفتاری*، ۱۶(۵)، ۹۹-۱۲۰.
- لطف‌آبادی، ح. (۱۳۹۵). *روانشناسی رشد*. تهران: انتشارات سمت، چاپ شانزدهم.
- محمدزاده، س. (۱۳۹۰). بررسی شیوه‌های فرزندپروری با خلاقیت، کنج‌کاو و عزت نفس دانش‌آموزان سوم دبیرستان شهرستان ماکو. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، دانشگاه آزاد تهران مرکز*.
- ملکیان بهابادی، م.، محسنی ذنوزی، ه.، و کشاورز، م. (۱۳۸۸). کمال‌گرایی و عزت نفس از نخبگان علمی، ورزشی و افراد غیرنخبه در شهر تهران. *مجله دانش و پژوهش در روانشناسی کاربردی*، ۴۱: ۵۶-۶۷.
- موسوی، م. (۱۳۹۷). نقش واسطه‌ای کمال‌گرایی در رابطه بین سبک‌های فرزندپروری و عزت نفس فرزندان. *کارشناسی ارشد روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهر قدس*.
- مهرداد صدر، م.، خادم‌الرضا، ن.، اخباری، س.، علمائی، م.، و هاشمیان، س.س. (۱۳۹۷). ویژگی‌های روانسنجی نسخه فارسی پرسشنامه سبک‌های فرزندپروری. *مجله روان‌پزشکی و روانشناسی بالینی ایران*، ۲۴ (۱): ۹۱-۸۰
- وطن‌پرست، ز. (۱۳۹۳). نقش واسطه‌ای ویژگی‌های شخصیتی در رابطه بین شیوه‌های فرزندپروری و کمال‌گرایی در بین دانشجویان. *کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت*.
- Abramowitz, J. S., & Reuman, L. (2020). Obsessive compulsive disorder. *Encyclopedia of personality and individual differences*, 3304-3306.

- perfectionism scales: Complexity of relationships with self-esteem, narcissism, self-control and self-criticism. *Personality and Individual Differences*, 41: 849-860.
- Ying, J., You, J., Liu, S., & Wu, R. (2021). The relations between childhood experience of negative parenting practices and nonsuicidal self-injury in Chinese adolescents: The mediating roles of maladaptive perfectionism and rumination. *Child Abuse & Neglect*, 115, 104992.
- Mandara, K. C. (2010). Teacher and child variables as predictors of academic engagement among low-income African American children. *Psychology in the Schools*, 39 (4), 477-487
- Rice, K. G., Ashby, J. S., & Slaney, R. B. (1998). Self-esteem as a mediator between perfectionism and depression: a structural equation analysis. *Journal of Counseling Psychology*, 45: 304-314.
- Trumpeter, N., Watson, R. J., & O'Leary, B. J (2006). Factors within multidimensional

